

Jødeutryddelsen

«For 81 år siden, 26. november 1942, ble 532 norske jøder tvunget om bord på skipet «DS Donau» som lå til kai i Oslo.» En av dem var Gertrud Gunst.

«Et øyevitne forteller at Gertrud den 26. november 1942 ble hentet fra klasserommet på Greverud skole av en sanitetsdame. Utenfor ventet en sivilkledd politimann. Samme dag ble hun, sammen med 531 andre jøder, deriblant moren Lilly, deportert med transportskipet Donau til Stettin, og derfra med togvogner til den polske leiren Auschwitz. Ved ankomst i leiren 1. desember 1942 ble Gertrud og Lilly Gunst sendt rett i gasskammer og drept. Ingen kvinner eller barn fikk leve. Gerdi som hun ble kalt, ble bare 12 år gammel. Gerdis far Emil, ble deportert med troppeskipet Gotenland og gasset i hjel i Auschwitz ett år senere, 3. mars 1943.

Gjengivelse etter tillatelse fra Jødisk museum Oslo

Gerdi kom med sin mamma og pappa som flyktning fra Tsjekkoslovakia til Norge i mars 1939. Høsten 1940 flyttet de til Oppegård i Nordre Follo. Her begynte Gerdi i 4. klasse på Greverud skole. Hun fant seg raskt til rette i klassen, lærte seg norsk på kort tid, og ble snart en av de beste i klassen i norsk grammatikk. Gerdi var en svært oppvakt og gløgg jente, blid og positiv, og var godt likt av klassekameratene.»

Deportasjon¹

«I alt ble 772 norske jøder deportert i 1942 og 1943 til tyske dødsleire for å bli myrdet – i gasskamre og med tortur og slavearbeid. Kun 34 norske jøder overlevde. 8 personer som bodde i Oppegård ble arrestert, deportert og drept i konsentrasjonsleiren Auschwitz. Fra skipet Donau kom bare 9 mennesker tilbake. Hele 523 mennesker ble drept av nazistene bare fra dette ene skipet. 200 jødiske familier ble totalt utslettet.

Til sammen ble 6 millioner av Europas jøder drept i Nazi-Tysklands nøye planlagte folkemordsaksjon.» -Også i dag vet vi det er det mange som uttrykker rasisme og fremmedfiendtlighet overfor jødene!

Dikteren Arnulf Øverland sier noe klokt om dette;

«Tilgi dem ikke; de vet hvad de gjør! De puster på hatets og ondskapens glør!»

¹ Deportasjon betyr tvungen utvisning eller å forvise noen til et fjernt oppholdssted.

Du har ikke lov til å gå der og glemme:

Snublesteiner (*Stolpersteine*) er et prosjekt av den tyske kunstneren Gunter Demnig. Snublesteiner er minnesmerker over ofre for nazistenes utryddelse og holocaust i det 3. riket. Det er lagt ned snublesteiner på Jan Baalsruds plass på Kolbotn i Nordre Follo. Snublesteiner er minnesmerker over ofrene for nazismen under andre verdenskrig.

www.Snublestein.no viser hvor snublesteiner for deporterte jøder fra Norge er lagt ned og gir informasjon om hver enkelt person det er laget en stein for. Minnesmerkene plasseres i bakken for eksempel i fortau like ved den boligen hvor ofrene bodde. Snublesteinene er kubiske steiner på omtrent 10×10×10 cm, med messing på toppflaten. De har ofte inskripsjonen «Her bodde», navn og fødselsdag, dato og sted for deportasjon og dødsfall. Steinene legges ned i bakken som brostein, med overflaten i flukt med bakken.

Prosjektet har blitt møtt med kritikk fra flere hold. Noe av kritikken, og da særlig fra Charlotte Knobloch, presidenten for det jødiske sentralråd, har rettet seg mot at steinene blir plassert i bakken og at jødene på den måten blir «tråkket på». I München ble prosjektet av denne grunn stoppet av myndighetene. Her er snublesteiner kun plassert på privat grunn der eieren har gitt sitt samtykke. Andre ønsker ikke daglig å bli minnet på de tragiske enkeltskjebner når de passer steinene på vei til jobb.

Det er skoler, slektninger og ulike organisasjoner som bistår med å samle informasjon. Finansieringen skjer ved hjelp av frivillige donasjoner.

DS Donau

Natt til 16.januar 1945 festet Roy Nilsen og Max Manus fra kompani Linge 10 tidsinnstilte magnet-miner under vannlinjen på skroget til DS Donau mens skipet lå til kai i Oslo. Meningen var at bomben skulle gå av ute på havet etter at DS Donau hadde forlatt Oslofjorden. Dessverre ble skipet forsinket og bombene gikk av før de nådde Drøbak. Den tyske kapteinen greide å kjøre skipet inn på grunn så hun ikke sank helt. Det var 1500 tyske soldater og 450 hester ombord. Skipet ble stående i 40° vinkel med halve skroget under vann.

En viktig grunn for å ødelegge skipet var at skipet nå ble brukt til å transportere tyske soldater fra Norge til kontinentet. Disse styrkene skulle settes inn som forsterkninger. Det ble et viktig mål for motstandsbevegelsen i Norge å sørge for at færrest mulig av disse forsterkningene kom fram. Skipet ble stående på grunn i 7 år før det ble hugget opp.

Oppgaver

1) Velg deg ut et avsnitt av teksten. Les igjennom en gang UTEN opptak.

Den andre gangen leser du det INN på showbie.

2) Hvilke 4 temaer handler teksten om?

3) Hva het skipet som jødene ble fraktet med i 1942.
Hva er dette navnet også kjent for?

4) Forklar med dine egne ord hva en snublestein er. Du får ikke godkjent om du skriver av setningen fra teksten!

5) Bruk internett og finn ut hva ordet holocaust betyr

6) Hvorfor er det aktuelt å lese om Gerdi nå i disse dager? (Det er flere svar på dette spørsmålet)